

57. DE OKSEL VAN HET PLAFOND

Beeldspraak	
-------------	--

Doel	De leerlingen beschrijven het verschil tussen letterlijk en figuurlijk taalgebruik; ze maken kennis met enkele stijlfiguren: personificatie, metafoor en metoniem; ze kunnen deze stijlfiguren ook zelf gebruiken.
Vaardigheden	spreken

Stap 1

Aanbodfase

Werkvormen: klassikaal, per twee of individueel. We bieden slechts twee gedichten aan met personificaties. Het aanbod is ruim genoeg om er naar eigen voorkeur nog enkele aan toe te voegen, b.v. uit de verzamelbundel *Met gekleurde billen zou het gelukkiger leven zijn* samengesteld door Jan Van Coillie en uitgegeven door Altiora/Averbode. Ook de bundels met poëzie geschreven door en voor tieners, *Strikjes in de struiken* en *Te weinig handen om te wuiven* (Davidsfonds/Infodok) zijn aanraders. U kunt de leerlingen natuurlijk ook zelf creatief aan het werk zetten.

Samengevat

Stap 2

Zoekfase

Werkvormen: klassikaal, per twee met klassikale nabespreking. We vertrekken van een gekend fenomeen: bijnamen van leraars. Doe een beroep op de creativiteit van de leerlingen. Ze vinden er vast nog nieuwe. Verzamel de voorbeelden en laat de leerlingen uitzoeken hoe ze aan die bijnamen kwamen. Gebeurt dat soms via eenzelfde systeem? Hou in de gaten dat er zowel metaforen als metoniemen in voorkomen. Eventueel schetst u zelf een ‘type’ waarvoor een bijnaam moet gevonden worden.

Voorbeelden van metaforen:

De slurf (bijnaam voor een leraar met een grote neus) - Volle maan (kaalhoofdige leraar) - 't Spionneke (leraar die altijd alles ziet) - Blozend Kriekje (vaak rood aanlopende lerares) - De apache (leraar die een straf steevast afsluit met 'Ik heb gezegd') - E.T. (magere leraar met een lange hals)

Voorbeelden van metoniemen:

De slurf (bijnaam voor een leraar die een sticker van een olifant op zijn boekentas heeft gekleefd) - Het boertje (leraar die De Boer heet) - De generaal (leraar die graag over het leger vertelt) - Het appeltje (lerares wiens allereerste les over appels ging)

Samengevat

Lesonderwerp

Nu vullen de leerlingen in de voorziene ruimte het lesonderwerp in.